

Nr 22.

Ankom till riksdagens kansli den 10 februari 1942 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under elfte huvudtiteln gjorda framställning om anslag till förberedande arbeten å torvmossar i enskild ägo.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln (punkt 32, sid. 76—78 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 3 januari 1942) föreslagit riksdagen att dels till Förberedande arbeten å torvmossar i enskild ägo för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad i statsrådsprotokollet anförts vid beviljande under 1943 av torvlån från industrilånefonden i särskilda fall medgiva undantag från gällande lånebestämmelser.

För innevarande budgetår har 1941 års riksdag till förevarande ändamål anvisat ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor, varav intill utgången av år 1941 beviljats bidrag till 84 torvföretag med tillhopa 517 994 kronor 36 öre. Därjämte äger Kungl. Maj:t från industrilånefonden bevilja torvlån i enlighet med vissa grunder. Riksdagen har medgivit, att Kungl. Maj:t må för åren 1941 och 1942 i särskilda fall bevilja torvlån till belopp utöver den enligt gällande bestämmelser stadgade maximigränsen för sådana lån.

Kungl. Maj:ts förslag innebär sålunda — förutom bemyndigande för Kungl. Maj:t att även under år 1943 medgiva undantag av nämnda art från gällande bestämmelser — att ytterligare medel — av bränslekommissionen beräknade till 1 000 000 kronor — skulle ställas till förfogande för beviljande av statsbidrag till enskilda torvföretag. Till stöd härför har *föredragande statsrådet* anført följande:

Resultatet av verksamheten på torvområdet under 1941 låter sig numera överblicka tämligen väl. Av tillgängliga uppgifter framgår, att en kvantitet av i runt tal 347 000 ton torv framvunnits för avsalu. Denna siffra torde emellertid enligt av bränslekommissionen verkställd uppskattning komma att överskridas, enär man måste räkna med att endast en del av alla sticktorvtillverkare deklarerat sin produktion. Den totala tillverkningen av bränttorv uppskattas av bränslekommissionen sålunda till omkring 400 000 ton. Detta innebär, att 1941 års bränttorvtillverkning med ungefär 100 000

ton överstigit den vid säsongens början beräknade, men understiger den myckenhet av 450 000 ton, som man längre fram under säsongen trodde sig ha anledning att räkna med.

1941 års bränntorvkampanj har bedrivits på ett i förhållande till normala år betydligt ökat antal mossar. Om man skall döma av antalet ansökningar om statsbidrag för förberedande arbeten å torvmossar, torde för nästkommande år torvutvinning komma till stånd på en väsentligt större mossareal än under 1941. Trots den produktionsökning som sålunda kan väntas under 1942 böra ansträngningarna, med hänsyn till värdet av en ökad inhemsk bränsleutvinning i nuvarande läge, inriktas på att ytterligare driva upp torvframställningen. Därvid bör staten även i fortsättningen vara beredd att medverka.

Statens medverkan i berörda syfte synes, såvitt nu kan bedömas, böra ske efter huvudsakligen samma linjer som för närvarande, vilket innebär möjligheter för torvföretagare att erhålla statsbidrag till förberedande arbeten å mossarna samt lån på goda villkor ävensom garanti för avsättning av den framställda torven. Kungl. Maj:t synes böra vara oförhindrad att, om så visar sig påkallat, bevilja bidrag av ifrågavarande slag även åt kommuner. De för lämnande av statsbidrag till förberedande arbeten å torvmossar i enskild ägo tillgängliga medlen torde sannolikt komma att i stor utsträckning tagas i anspråk under innevarande budgetår, varför ytterligare medel synes böra anvisas för ändamålet för budgetåret 1942/43. Mot storleken av det av bränslekommissionen för dylika bidrag beräknade beloppet, 1 000 000 kronor, har jag intet att erinra. Jag förordar således att ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor anvisas för ändamålet. Några ytterligare medel för förstärkning av möjligheterna att utlämna torvlån synes icke erforderliga för närvarande. Däremot bör det av riksdagen lämnade bemyndigandet för Kungl. Maj:t att under 1941 och 1942 medgiva undantag från gällande lånebestämmelser vid beviljande av torvlån från industrilånefonden utsträckas att gälla även för 1943. Avsikten är därvid, att torvlån även i fortsättningen skola hållas inom 80 procent av anläggningskostnaderna.

Utskottet. Jämväl utskottet är av den uppfattningen, att ansträngningarna, med hänsyn till värdet av en ökad inhemsk bränsleutvinning i nuvarande läge, böra inriktas på att ytterligare driva upp torvframställningen. Emot det för lämnande av statsbidrag till förberedande arbeten å torvmossar i enskild ägo till 1 000 000 kronor beräknade anslagets storlek har utskottet icke funnit anledning till erinran. Ej heller har utskottet något att invända mot att bidrag av här ifrågavarande slag efter Kungl. Maj:ts beprövande lämnas även åt kommuner. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) till *Förberedande arbeten å torvmossar i enskild ägo* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor,

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad i statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 3 januari 1942

anförts vid beviljande under 1943 av torvlån från industri-lånefonden i särskilda fall medgiva undantag från gällande lånebestämmelser.

Stockholm den 10 februari 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Lindström, Sven Larsson, Bäcklund, friherre De Geer, Gustaf Karlsson, Ekströmer* och *Persson* i Skabersjö; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Hansson* i Rubbestad, *Holmdahl, Mårtensson, Åqvist, Wallentheim* och *Eriksson* i Frägsta.
